РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 Grand St., Jersey City, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 Grand St., Jersey City, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXIV. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., субота 8-го цьвітня 1916. Ч. 43. VOL. XXIV. JERSEY CITY, N. J., Saturday, April 8, 1916. No. 43.

НІМЕЦЬКІ ВІЙСКА ЩОРАЗ БЛИЗШЕ ВЕРДЕНУ.

Німці здобули сильні укріпленя в Гокур. -- 542 полонених.

Французи і Англійці стратили в місяци марті 44 літаків.

Німецький канцлєр заявив, що по війні мусить змінити ся мапа держав в Европі.

У ФРАНЦІЇ І БЕЛЬҐІЇ:

НІМЦЇ ВЗЯЛИ ПРИСТУПОМ СИЛЬНІ УКРІПЛЕНЯ В ГОКУР. — 542 ПОЛОНЕНИХ.

БЕРЛІН, 6. цьвітня. — Урядовий звіт головного німецького штабу подає отсї вісти про дальші успіхи під Верденом:

„На захід від ріки Мези наша артилєрія перевела вчера сильне бомбардоване французьких становищ в Гокур і в околиці. По тім приготовленю нині пополудни наша піхота розпочала приступ. Наші війска здобули місцевість Гокур і сильні укріпленя Французів, які були побудовані на схід від сеї місцевости.

„Неприятель потерпів дуже тяжкі втрати. В наших руках опинило ся 542 полонених Французів, між ними 11 офіцирів. Полонені належали до двох ріжних дивізій.

„На східнім березї ріки Мези Французи робили вчера великі зусиля, щоби відзискати становища, які втратили в кількох останних днях, але безуспішно. Їх протинапади зістали зломані, скоро лише розпочали ся".

Місцевість Гокур мала незвичайно велике военне значінє для Французів. Хоч ся місцевість не була сталим фортом верденської кріпости, то з огляду на її велике значінє Французи вже підчас війни перевели тут будову укріплень після найновійших вимог военної штуки. Укріпленя в Гокур давали Французам легку можність контролювати цілу долину ріки Форж (доплину Мези). Без знищеня і здобутя сих укріплень дальший наступ німецьких війск на західнім березї ріки Мези був зовсім неможливий.

НАСТУП НІМЕЦЬКИХ ВІЙСК НА БЕТІНКУР І ЕСН.

БЕРЛІН, 6. цьвітня. — Місцевости Бетінкур і Есн находять ся тепер під сильним огнем німецької артилєрії. Бетінкур і Есн є острілювані з трох сторін і їх здобуте є лише питанєм кількох годин. Зі здобутєм отсих місцевостий розпічнеть ся наступ піхоти на головні форти кріпости Вердену, які є вже почасти знищені від огню тяжких далекострільних німецьких гармат.

ФРАНЦУЗИ КИНУЛИ ПІД ВЕРДЕН ВСІ СВОЇ НАЙЛІПШІ ВІЙСКА І РЕЗЕРВИ.

ЛОНДОН, 6. цьвітня. — Битва під Верденом, яка триває без перестанку вже понад два місяці, стаєть ся щораз сильнійшою і набирає щораз більше характеру битви, яка має рішити вислід війни на заході, а може і цілої війни в Европі.

Французи кинули під Верден всі свої найліпші війска. Щоби уможливити Французам нагромаджене більшої скількости резерв під Верденом, англійські війска переняли оборону боєвої лінії почавши від моря аж до Суасон, то значить, майже одну трету часть цілої боєвої лінії у Франції і Бельгії.

Хвилеві перерви у военних операціях під Верденом служать лише на те, щоби опісля вибухнути зі здвоєною силою. Кождий крок землі треба окупити великими жертвами.

АНҐЛІЙЦЇ І ФРАНЦУЗИ СТРАТИЛИ ПРОТЯГОМ МІСЯЦЯ 44 ЛІТАКІВ.

БЕРЛІН, 5. цьвітня. — Головний генеральний штаб доносить, що протягом місяця марта Французи і Анґлійці стратили на західнім фронті війни 44 літаків. З того 38 літаків знищено при помочи німецьких літаків, 4 зістрілено при помочи гармат, а два літаки приневолено спустити ся на землю за німецьким фронтом.

—o—

АНҐЛІЙЦЇ СТРАТИЛИ НА СЕРЕДЗЕМНІМ МОРИ ВЕЛИКИЙ КОРАБЕЛЬ З ТРАНСПОРТОМ ВІЙСКА.

ЛОНДОН, 7. цьвітня. — З Атен надійшли вісти, що недалеко західного побережа Греції потонув великий анґлійський корабель, який віз транспорт війска. В телєграмі згадуєть ся, що богато людий потонуло.

—o—

АВСТРІЙСЬКИЙ ЦІСАР НА БОЄВІМ ФРОНТІ.

РИМ, 5. цьвітня. — Тут надійшли вісти, що австрійський цїсар помимо свого високого віку удав ся на боєвий фронт на границї Італії, щоби відвідати свої війска. Цїсар зробив се, не слухаючи лікарів, які відраджували йому сю подорож.

—o—

НІМЕЦЬКИЙ КАНЦЛЄР БЕТМАН ГОЛЬВЕҐ ЗАЯВИВ У СВОЇЙ ПРОМОВІ, ЩО ВІЙНА МУСИТЬ ПРИНЕСТИ ЗМІНУ В МАПІ ДЕРЖАВ.

БЕРЛІН, 5. цьвітня. — Німецький канцлєр Бетман Гольвеґ виголосив нині в парляменті промову, в якій представив точно загальне положенє і цїли Німеччини. В своїй промові подав він ясний перегляд военного і політичного положеня у воюючих державах та відносин між Німеччиною а державами невтральними. Він вказав також на потребу положеня тривалої основи під мир в Европі. Се дасть ся лише тоді осягнути, коли всі народи будуть мати спромогу розвивати ся на підставі власної індівідуальности.

Великі успіхи военні.

Канцлєр розпочав свою промову оглядом останних военних подій. Він вказав всі военні успіхи союзних війск від часу його послідної бесіди. Союзні війска прогнали ворожу армію з Ґаліполї, здобули цїлу Сербію, Чорногору і Альбанію, ударемнили зусиля Анґлійців в Мезапотамії і здержали дальший похід Москалів у Вірменії, відбили всі напади Москалів у східній Галичині і всі напади Італійців на полудни, вкінци зломили російський наступ на півночи.

Він виказав неправдивість вістий, які розсівають заграничні ворожі часописи, неначе би німецькі военні сили були вичерпані. Найліпшим доказом невичерпаної сили німецької армії є великі успіхи у военних операціях під Верденом. Вони виказали з одної сторони у німецьких командантів незвичайну бистрість ума і знанє военної штуки, з другої знова сторони незрівнану хоробрість і самопожертвованє німецького жовніра.

Даремна надія ворогів виголодити Німеччину.

Вороги центральних держав ще до недавна носили ся з гадкою голодом їх побороти і змусити до мира. Даремні були їх надії і нині правдоподібно вони самі в те більше не вірять. Завдяки орґанізаційному дарови німецького народа переведено такі реформи, які вповні розвязали трудну задачу — виживленя цїлого народа. Скількість засобів поживи не лише відповідає потребі, але також становить ще поважну резерву на ріжні непередвиджені случаї. Не помогло Анґлії і її союзникам ломанє міжнародних законів через здержанє довозу живности до Німеччини.

Німеччина бореть ся о свою будучність.

Ворогам Німеччини залежить на тім, щоби її зовсім розбити, зробити її слабою і раз на все або бодай на цїлі столїтя виключити її з вливів на сьвітову політику. Закриваючи отсю властиву цїль, говорять вони про потребу знищеня „пруського мілїтаризму". А тим „пруським мілїтаризмом" є сильна моральна сила забезпечити істнованє Німеччини і її будучність.

І коли би нині вороги ставили яко условє мира знищенє „пруського мілїтаризму", тоді би одержали лише одну відповідь, яку дасть німецький меч.

Цїлию Німеччини є утворенє Німеччини зєднаної і так сильної, щоби на будуче нікого не кусило її нищити. Не заборча політика і не нищенє других народів є цїлию Німеччини.

Питанє Польщі і инших народностий.

Канцлєр згадав у своїй промові спеціяльно про Польщу і загально про инші народности, увільнені зпід російського ярма.

„Зразу ані Німеччина ані Австрія не мала на цїли „займати ся питанєм Польщі", — сказав канцлєр. „Але вислїди битв се змінили. Нині питанє Польщі стоїть перед цїлим сьвітом. Німеччина і Австрія мусять його розвязати і розвяжуть.

„По війні мусить повстати нова Польща.

„Пан Есквіт згадує часто про принціп народностий. Коли би він переніс ся в положенє непобідимого і побідоносного ворога, чи він міг би тоді дійсно припускати, що Німеччина колись віддасть добровільно назад народи, які замешкують між Балтійським морем а волинськими болотами, а яких Німеччина увільнила з рук реакційної Росії, без огляду на се, чи се були би Поляки або Литовці, Балтійці або Лївляндці?

Нова Европа.

Канцлєр подав вкінци в загальних напрямах вигляд будучої Европи. Якнебудь вона буде виглядати, то одно мусить бути сповнене: Европа мусить бути сотворена для народів, які її замешкують. Мир, який прийде по сїй війнї, мусить бути тривалий. Мир мусить розвязати всі европейські питаня в такий спосіб, щоби не позістав навіть зародок до якихсь нових воєн.

—o—

ІТАЛІЙСЬКИЙ МІНІСТЕР ВІЙНИ ҐЕН. ЦУПЕЛЛІ УСТУПИВ.

РИМ, 4. цьвітня. — Ґенерал Цупеллї, італійський міністер війни, уступив зі свого становища. Причиною його уступленя має бути хороба. Новим міністром війни зістав іменований ґенерал Паольо Мороне.

Ґен. Цупеллї займав становище міністра війни від жовтня 1914 р. З уродженя був він австрійським горожанином. Будучи вже давнійше членом ґенерального штабу, працював він над виготовленєм плянів війни з Австрією.

Перед кількома днями уступив російський міністер війни Полїванов, тепер знова італійський. Причиною їх уступленя, як се доносять ріжні півурядові і приватні вісти, є непорозуміня і незгідність щодо плянів, повзятих на послідній великій военній нараді в Парижи.

ПОЧТА ЗІ СТАРОГО КРАЮ.

„Фрідерек VIII." прибуде до Ню Йорку ві второк (11. цьвітня).

ПОЧТА ДО СТАРОГО КРАЮ.

„Кнут Ганзон" відїде з Ню Йорку в понедїлок (10. цьвітня).

НАСИЛЬСТВА МОСКАЛІВ НАД УКРАЇНЦЯМИ В ГАЛИЧИНІ.

На підставі урядового звіту Президії ц. к. Намісництва в Галичині. Дня 5. жовтня 1915. До ч. 25924.

—o—

(Конець).

II.

Насильства на релїґійнім поли, яких Москалї допускали ся в часї своєї інвазії у східній Галичині, були слїдуючі:

Грецько-католицький митрополит, ґраф Андрій Шептицький засланий в Росію.

В повітї **Богородчани** в тих місцевостях, в котрих находили ся російські військові команданти, переслідувано грецько-католицьку церкву яко українську народну церкву. Відправа богослуженьзістала обмежена в сей спосіб, що грецько-католицьким сьвященикам полишено в недїлї і сьвята церкви до відправи від год. 5-ої до 7-ої рано. Від год. 7-ої рано до год. 6-ої вечером церкви уживано до відправи православних богослужень.

В повітї **Горлицї** Москалї вивезли українського сьвященика о. Климентія Копистяньского, пароха з Регетова, враз з 7-ома членами родини до Києва.

В повітї **Яворів** арештували сьвящеників оо. Льва Левицького і Еміліяна Крайчика. В громадї Стариска насильно усунули з церкви місцевого пароха о. Леонарда Харламповича і його сина о. Івана Харламповича (місцевого сотрудника); вони були приневолені через 4 тижнї відправляти богослуженя в каплицї на цвинтари. Пароха з Тростянця, о. Івана Наклевича, держали через три тижні в арештї у Львові лише на підставі доносу, що він підбурював населенє против російського правительства.

В повітї **Калуш** на приказ начальника калуського „уєзда" замкнено грецько-католицькі церкви у Войниловї, Долиотовї, Сільцї, Середнім, Дубовицї, Луцї, Сьвітовій, Сівцї войнилівській, Мошківцях і Должцї.

В повітї **Камінка струмилова** в громадї Соколовї вели насильно пропаґанду за православєм.

В повітї **Коломия** більша часть українських сьвящеників утїкла перед інвазією російських війск. Їх доми і хатню обстанову Москалї спалили або зрабували. Всю худобу їм закрали. У о. Партенія Чубатого, пароха в Перерові, перевели ревізію за українськими книжками і богато з них сконфіскували а решту спалили. О. Антона Гаврилюка з Хлібичина лїсного арештували, обрабували і відставили до арештів в Коломиї, відки його доперва на приказ князя Лобанова увільнено. Пароховй в Коршові, о. Августинови Левицькому, забрали Москалї корову, 4 фіри сїна і пару коний зі саньми, а коли він сему спротивив ся, грозили йому баґнетом.

В повітї **Львів** прогнано з парохій грецько-католицьких сьвящеників за те лише, що були Українцями, і так: о. Володимира Семкова з Миклашева, о. Володимира Левицького з Чарнушовиць, о. Льва Курмановича зі Запитова і о. Михайла Боричка з Острова. Парохіяльні ґрунти віддали до ужитку селянам.

В повітї **Мостиска** арештували о. Гарасовського, пароха Балич, і примусово видалили його з парохії. Опісля прибув до Балич православний піп, який робив великі стараня, щоби всїх парохіян перетягнути на православє. О. Баднарови, пароховй в Пакости, заборонено взагалї відправляти богослуженя, а на його місце прислано православного попа.

В повітї **Надвірна** арештували грецько-католицького пароха і декана в Гвоздї, о. Володимира Лісїнецького, і вивезли до Росії. Богато гр.-кат. парохів арештовано за невиповнюванє приказу згадувати в молитвах імя царя замісць імени цїсаря. По безуспішних погрозах опісля випустили їх на волю.

Православні попи відправляли по богато гр.-кат. церквах стало богослуженя.

В Перемишли перед приїздом царя до міста зявило ся у гр.-кат. епископа, Константина Чеховича, трох російських офіцирів і зажадали від него, щоби він в день приїзду відправив на ринку торжественне богослуженє і привитав промовою царя. Епископ відмовив сему жаданю; тоді в його палатї переведено ревізію і при всіх дверях уставлено сторожу. Отсе переслїдуванє так сильно вплинуло на епископа, що сей з причини удару серця закінчив житє.

В повітї **Рава руська** пароха зі села Хлївчани, о. Александра Брунця арештовано і вивезено до Росії.

В повітї **Жидачів** арештовано і вивезено до Росії о. Александра Любінецького, пароха Новошина. В парохіях: Демна, Дроговиж, Ізидорівка, Ляховичі подорожні, Облазниця, Заболотівцї і Журавно заведено православне богослуженє. Против виразної волї мешканців громади Пісочна накинено її православного попа до відправи богослужень. О. Боднарови, адміністраторови парохії в Роздолї, російські власти заборонили відправу богослуженя після грецько-католицького обряду.

НАШІ НЕДОМАГАНЯ.

II.

Корінь лиха.

Кождий нарід витворює для себе якусь ціль, до якої стремить. Ся ціль може бути дальша або близша, але вона все істнує. Се є так званий народний ідеал. І сей ідеал плекаєть ся нераз цілими столітями; цілі поколїня переймають ся ним, як чимсь, що є для народу високе, сьвяте. Всї ті думки, які лелїє кождий член народа, переймають його мозок, його серце, його душу. Ми називаємо еї думки разом взяті національною ідеольоґією. Витворити сей висший спосіб думаня, сю **ідеольоґію**, не є легко. Над сим нераз треба працювати десятками лїт.

І от подивім ся на нас самих в Америцї. Ми ще навіть поважно не думали над сим, яка властиво ціль наша тут в Америцї і яка наша ідеольоґія. Коли ми приглянемо ся самим собі близше, то побачимо, що в нас сїра буденщина, ми не маємо ще американсько-українського ідеалу, ми не маємо навіть як слїд створеної і переведеної народної орґанізації, ми не зжили ся ще з тим, що в нас повинні бути якісь вибрані народні провідники, котрі звичайно надають напрям народній роботї, ба навіть ми ще дотепер не здали собі справи, в чім наша праця має полягати і до чого вона має стреміти.

Се є також причина, що українським редакціям брак матеріялу до писаня, а деякі не здають собі навіть справи з того, пощо істнує їх часопись. А коли є брак ідеалу, тодї треба займати ся буденщиною, або, ще гірше, натяганєм других ґазет. Ми є сьвідками нераз такого явища: Подасть одна часопись якийсь проєкт, то сейчас другі накидають ся мокрим рядном, розбирають кождісїньке слово зі статї, кпллять собі з її автора, а навіть накидають ся на чоловіка особисто. Звичайно називають сю прояву критикоманією, але се не є властива критика, се є з'їдливість. Що тодї самі редактори понижують себе в очах своїх власних читачів, понижують своє високе й ідейне становище, се очевидна річ.

Часописна з'їдливість спричинила знова між нашим народом в Америцї умове збоченє в певної катеґорії людий, котрих ми не можемо назвати инакше як **сикофантами.** Сикофанти — се були люди за часів демократизму в стариннїй Греції, котрі, хоч мали иншу задачу, поставили собі за ціль безчестити кождого чесного і впливового чоловіка. Нераз публично на зборах виступав такий сикофант і очернював найневиннійших людий, щоби лише понизити їх в очах народа. Були се правдиві **розбишаки людської чести** і тим розбишакам треба було нераз наперед оплачувати ся. Грецька суспільність мусїла бороти ся довший час, заки викорінила у себе сю язву. Иноді тровлено сикофантів псами, коли вони появляли ся публично.

Подібна язва загнїздила ся у нас на американській Українї. Наші сикофанти рекрутують ся по найбільшій части з таких людий, що покінчили в краю один або два роки учительського семинаря, або дві чи три ґімназіяльні кляси, а опісля з фантазії виїхали до Америки.

Ми зробили би кривду невинним людям, коли би ми сказали се загально. Тому мусимо тут ствердити, що богато з тих недокінчених студентів, приїхавши до Америки, взяли ся до працї над собою і нинї вони можуть бути нашою гордостию.

Але богато з тих студентів шукало лише за легким хлїбом; до поважної працї або науки їм не хоче взяти ся, зате вони мають претенсії бути народними провідниками в данїй місцевости. А що самі є за легкі і шукають нажи ви, тому уважають своїм обовязком представляти кождого народного робітника в некориснім сьвітлї, на те лише, щоби знищити його повагу. Гнїздом таких сикофантів є більші міста, а передівсїм Ню Йорк. Ся язва є така шкідлива, що псує і спиняє всяку народну роботу. Коли хтось зачне щонебудь доброго робити, то сикофанти мусять сього чоловіка зганьбити і викурити його від умілого проводу. Се мабуть зі зависти. Коли є яка загальна орґанізація, то вони її не хочуть узнавати, але хочуть витворити собі свою окрему орґанезацію в своїй місцевости. Наслїдком сього розвинула ся на американській Українї парафіяльщина в народній роботї. Звичайні прояви людського житя у народних робітників, як: товариські сходини чи забави, представляють сикофанти в неправдивім і злім сьвітлї, кидаючи нераз на невинних людий несотворені підозріня, а клевета і сплетнярство перенесли ся вже навіть між висше образованих людий і прибрали наслїдком сього такі розміри, що на американській Українї даєть ся відчувати брак звичайної товариської пошани для самих себе.

І от се є причина, чому народні робітники не мають сього впливу між народом, який повинні би мати, анї не мають навіть звичайного пошанівку. На сім терпить дуже народна справа, бо під впливом злочинної роботи сикофантів нарід видить в народній ідейній роботї нїщо инше лише „бізнес". Тому, заки на американській Українї буде можна витворити яку-таку національну ідеольоґію, треба наперед усунути сю язву сикофантів. Вони або мусять взяти ся до солїдної працї над собою і станути поруч з иншими народними робітниками, або мусять уступити ся і піти на дно, щоб і слих по них загинув. Сю язву може викорінити лише солїдарність української преси. Треба привернути в народї довірє до чистих змагань народних робітників.

Останними часами починаєть ся появляти між американськими Українцями ще инша нездорова проява, а то: шпіонофобство, себто підозріванє о зраду, яка на випадок війни між Америкою і центральними державами, з котрими ми тепер симпатизуємо, може перетворити ся в канадійську кратівщину з иншою назвою, і тому сю нездорову прояву треба би вбити в зародку. Вона може нам накоїти не меньшого лиха як сикофанти.

Згадуючи про се, ми мусимо дивувати ся, як дехто може пособляти такій нездоровій прояві і таксамо понижувати людий, котрі мають чисті руки та якутаку пошану. Люди повинні тямити на те, що се в першій мірі шкодить не кому иншому, а самим собі; і тому той, хто має скляний дах, не повинен на чужий кидати каменем.

Коли на американській Українї сикофанти, навіть при помочи часописий, вбивають в народі пошану до народних робітників, то одинокими чистими людьми, які можуть мати вплив на житє американських Українців, є старокраєві патріоти. Треба признати, що до недавна нї одна часопись не нападала особисто на старокраєвих провідників і тому наш нарід в Америцї мав до них довірє, і тому всї їх зазиви о поміч, звернені до американських Українців, мали все успіх. А хто опоганює рідний край, може спричинити се, що тепер з Америки наші люди не схочуть давати нїякої помочи старому краєви, а за тим може піти і се, що наші народні вороги ще більше використають критичне положенє нашого народа в старім краю, задаючи йому смертельний удар.

Тому, коли ми боронимо провідників у старім краю, ми боронимо рівночасно і рідної справи і народної ідеольоґії американських Українців. Нехай наш нарід не дасть затроїти собі свого серця і ума шкідливими кличами. Рідний край, се наша морська лїхтарня; він вказує нам висшу ціль нашого народного житя; він дає нам духовий корм; він плекає в собі ідеал визвольних змагань; він в тяжких і прикрих годинах нашого житя в Америцї є провідною зіркою на небоеклонї. Рідний край — се було нераз одиноке звено, що нас тут за морем єднало разом, що нам додавало духа, охоти до житя, до працї. І тому киданє каменем на рідний край, серед теперішних, хоч би і найтяжших внутрішних відносин у власнім народї, є злочином, є самовбийством. Напад на рідний край ми мусимо рішучо відперти і станути на сій засадї:

Нехай в старім краю наші патріоти працюють після своїх найлїпших сил; а коли є між ними які внутрішні трудности, нехай вони самі старають ся між собою їх полагодити, бо ми не знаємо відносин і не можемо впливати на їх поладнанє.

Знова ми, Українцї в Америцї, працюймо після наших найлїпших сил і даваймо собі раду з нашими внутрішними трудностями. А спільним нашим змаганєм під теперішну велику пору нехай буде клич: Здобути волю Українї.

Далека Ти, а близка нам,
Кохана Вітчино!
Як сонце з неба своїм ланам,
Ти сьвітиш нам в одно.

Сьвіти нам, Вітчино, сьвіти,
Кохана Україно!
Щоб знали ми, куди нам іти
У слушную годину.

ЯК ОРҐАНІЗУВАТИ ФЕДЕРАЦІЮ УКРАЇНЦІВ У ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ?

Шікаґо, дня 1. цьвітня, 1916.

Як свого часу головний секретар Ф. У. З. Д. д. М. Сїчиньский у своїй відозві до загалу Українців зазначив, **є два способи орґанізованя відділів Федерації.**

Перемінити істнуючі відділи, братства і зорґанізовані товариства у відділи Федерації, або де нема зорґанізованих відділів товариств асекураційних чи яких инших (пр. хорів, бесїд, кружків аматорських, клюбів, соціялїстичних відділів, Соколів, Січий, братств, а навіть цїлих парохий і др.) належить **закладати нові** товариства з рамени Федерації Українців у Злучених Державах.

Таке нове зорґанізоване товариство повинно мати не меньше як 25 членів.

Ті члени вибирають собі на загальних зборах старшину, т. є. голову, секретаря, касієра, а коли хотять, то і більше урядників можуть вибрати.

Щоби таке новозаложене федераційне товариство могло розвиватись і приносити більший пожиток суспільности, порадно було би, **щоби воно заразом орґанізувало ся пр. в читальню, Соколів, хор, Січ, або в щось инше, відповідно до бажань і змоги членів.**

Таким робом члени будуть мати змогу і причину сходитись що найменьше раз у місяць, та обговорювати біжучі справи: учитись, єднатись, — одним словом завести у себе житє товариське, полїтичне і просьвітне.

До згаданого товариства можуть належати як молоді так і старі, як жінки так дївчата, щоби були тільки щирими Українцями та стояли за вільною, незалежною Україною. Женщини можуть орґанізувати осібні свої відділи, як сего захочуть.

Після нашої думки, з причини, щоб не було замішаня між відділами Федерації Українців в З. Д., а відділами вже істнуючих, зорґанізованих товариств, належить відділи Федерації називати „сотнями" на взір наших давних заморських сотень.

В такім разї відділи Союзових, чи инших товариств мали-б для асекураційного товариства, або якого иншого свою назву, а у Федерації тісамі товариства, чи їх відділи звали-б ся сотнями; отже **„Сотня Федерації Українців у Злучених Державах" число 1, 2, 3, 10 і т. д.**

Сотня та не конче мусить мати 100 членів, але розуміє́сь, що дуже пожаданим було-б, коли би сотня справдї числила повних 100 членів, а зі звишки — колиб так лучило ся — належало-б утворити початок нової сотнї.

Назва сотнї, а не відділу Федерації, мала-б і ту добру сторону, що наприклад такий відділ Українського чи Руського Союза, Згоди Братств, Гайдамаків і пр. инших товариств, орґанізуючи Федерацію, міг би свобідно аґітувати, щоби до него приступали члени неасекуровані і тодї не говорило би ся: „Приступайте до нашого відділу", а лиш: **„Приступайте до нашої сотнї"**, та вже тим словом зазначило би ся, що збираєсь членів до Федерації.

Сотня може розпочатись 25 членами, або членицями, а пожаданим було-б, щоб таку сотню доведено дійсно до повної сотки, а щоби узбирати повне число сотнї, можна би лучити кілька відділів або товариств в одну сотню (того не далось би зробити, колиб відділи остали таки своїми відділами також і при Федерації). Як би в однїй місцевости було більше сотень — найменьше 3 — то, як се попередно в федераційних статутах було зазначено, закладаєсь тодї окружний комітет, а замісць назви „Окружний Комітет" ужило би ся назви: „курінь".

Предсїдатель кождої сотнї: „сотник" силою свого уряду стає членом куріня; **проте кільно буде сотень, тільно буде і членів в курени.**

Члени куреня — сотники — вибирають споміж себе курінну старшину: курінного атамана, писаря і скарбника. Замісць назви „Екзекутивний Комітет" — приймаєсь назву „Кіш". Старшина його: Кошовий атаман (предсїдатель), кошовий писар і кошовий скарбник.

Загальна назва орґанізації **„Федерація Українців у Злучених Державах"** остаєсь, лиш **предсїдатель Загального Комітету перебирає назву „Атаман Федерації У. З. Д.**

Спосіб орґанізованя Федерації на лад, який ми тут подаємо, має за собою і сї добрі сторони, що через зміну назв, прибирає вона зовсім відрубний характер від усїх орґанізацій, які входять в її склад і тимсамим відразу видно, що се самостійна, незалежна орґанізація, зі своїми питомими цїлями.

З уваги, що головною цїлию Ф. У. З. Д. є праця і боротьба за визволенє України, то вже тимсамим назви, наведені нами, якраз підходили-б до ладу Запорожців, котрі також мали на метї оборону і боротьбу за волю України.

Розуміє́сь, що відповідно до того Федерація Українців і назверх мусїла би пристосовитись до запорожських звичаїв, а то: мати свій **всеукраїнський (запорожський)** прапор, а не як дотепер загально уживаний сино-жовтий — галицький; печатку курінну, печатку кошову і печатку сотничу.

Грамоти (чартери) повинні рівнож бути відповідно уложені. Кождий член, приступаючий до Федерації, складатиме присягу в сотни, — також відповідно уложену, як се було звичаєм на Запорожській Сїчи.

Яко **членську відзнаку** дістане кождий член Ф. У. З. Д. ґузик, які вже є приготовані з написию: „Вільна Україна"; кождий, вступаючи в члени Ф. У. З. Д., мусить заплатити річну вкладку $1.00 і 50 цнт. вступного і на се мусить підписати **декларацію.** Такі декларації виготовить орґанізаційний комітет і розішле їх сотням разом з ґузиками і леґітимаціями. Поки все буде готове, кожде вже істнуюче зорґанізоване товариство, яке-б воно не було, може орґанізувати сотнї федераційні.

Щоби уникнути надужить і непорозумінь, орґанізаційний комітет вишле на жаданє людям довіря, які не є урядниками зорґанізованих товариств, або послами І. Українського Сойму, — **повновласть**, силою котрої надасть їм право орґанізованя сотень.

Де би зорґанізованих товариств не було, то поодинокі люди можуть зголоситись до нас (комітету орґанізаційного) по такі повновласти.

З повновластями комітет орґанізаційний вишле також книгу членів і заразом касову, де орґанїзатори впишуть адреси членів і їх федераційні оплати в сумі $1.00 на рік, а 50 цнт. вступного.

По вписаню членів до сотнї належить зараз вибрати її старшину, а то: сотника, писаря і скарбника.

Скарбник вишле зібрані гроші від членів до головного скарбника Ф. У. З. Д. п. **С. Ядловського, 83 Grand St., Jersey City, N. J.**, а писар знова вишле спис членів до комітету орґанізаційного на **руки Вп. п. д-ра В. Й. Сїменовича. 4105 N. Avers Ave., Chicago, Ill.** Комітет орґанізаційний вишле тодї ґузики, леґітимації і декларації до підпису членам.

Загальні уваги.

Наші люди не можуть ще зрозуміти значіня Федерації Українців у Злучених Державах, тож ми ще раз заявляємо, що Ф. У. З. Д. є **самостійним, незалежним, політичним товариством**, а загальною його цїлию є праця над визволенєм України з дотеперішної неволї, без огляду на те, чи се є неволя політична чи економічна. О тім ще поговоримо ширше в короткім часї.

Ще раз зазначуємо (натякаємо), що Федерація не є орґанізацією партійною анї Союза — одного чи другого, — анї Гайдамаків, анї Згоди Братств, анї соціялїстів, — одним словом вона є зовсім новою, незавиcимою орґанізацією з цїлями патріотичним, а її метою є: **злучити весь український загал в одну громаду, одну силу для добра і працї над вільною, незалежною Україною.**

Федерація, — се безпартійна, а радше міжпартійна національна орґанізація українська.

Кождий Українець і кожда Українка можуть належати до Ф. У. З. Д., бо Федерація не мішаєсь анї до жадних партій, анї вір, анї переконань релїґійних чи політичних своїх членів. Її цїлию є лиш добро народа — добро України.

Федерація не платить жадного посмертного анї запомоги. Федерація також не є жадною військовою орґанізацією.

Гроші, які члени і членицї Федерації складають, обернені будуть на те, щоби помогти нашим братям і сестрам, як тут так і в старім краю, **визволити Україну і підготовити, як сьвіт так і наш нарід до сеї великої та високої цїли.**

Др. В. Сїменович, др. С. Гриневецький, Наталїя Гриневецька.

Адреса Орґанізаційного Комітету Федерації така:

DR. W. J. SIEMINOWICZ.
4105 N. Avers Ave., Chicago, Ill.

НЕЧУВАНЕ ОБМАНСТВО.

Є в Ню Йорку якісь люди, котрі взяли ся на спосіб обманювати в страшний спосіб іміґрантів з Австрії, пробуваючих у Злучених Державах.

Ті нюйорські обманцї оголошують в ріжних чужинецьких ґазетах в Америцї загадочні адвертайзменти, а опісля на одержані адреси з цїлком иншого місця висилають їм відозви, в яких у брудний спосіб туманять людий, **щоби у них купували австрійські 4-процентові державні бонди (коронові ренти)** вартости **1.000 корон по 200 долярів.**

Се є нечуваний обман, бо ті обманцї хотїли би **на кождім бондї заробити на чисто меньше-більше половину одержаних гроший.**

Коли би вони поступали чесно і мали право на продаж бондів, то оголосили би явно в часописях і продавали би ті бонди по принятій в Америцї цінї, **то є по 105 долярів за бонд вартости 1.000 корон.** Так роблять чесні фірми наприклад фірма Цімермана і Форшея 9 і 11 Вол стріт в Ню Йорку явно оголошує в ґазетах, що продає австрійські 5½ процентові воєнні **позички по 125 долярів,** а 1.000-коронові державні бонди (коронові ренти) — австрійські і угорські — **по 105 долярів.**

Цїна тих позичок чи бондів може підскочити кілька долярів в гору або в долину, **але не на цїлу сотку.** Кождий банк, що продає австрійські чи угорські позички чи бонди, мимо низкої цїни (обчисленої після кождочасної вартости корон у Злучених Державах — **має певний заробок. Але хто хоче на однім 1.000-короновім бондї заробити 100 долярів, то се вже страшний злочин і нечуване обманство.**

Такий обманець пише у своїй відозві до легковірних людий: „В той спосіб помагаєте державі, а через те і своїй родинї, яка є підчас війни в старім краю, бо держава як буде мати гроші, то їй поможе". А тимчасом — се анї державі не поможе (бо такий обманець не продасть на великі суми), отже і родинам здурених не поможе, **але поможе такому обманцеви.** Тому то сей обманець ставить тут, у Злучених Державах, передвоєнну цїну корон і як зловить легковірного чоловіка то відразу на чисто „заробляє" (се не заробок — се чиста крадіж!) на нїм **половину зложеної ним суми.**

Тому ми остерігаємо наших людий перед обманцями, що продають бонди, позички, або взагалї які заграничні вартісні папери в тайний, загадочний або підступний спосіб, чи то через фальшиві оголошеня чи то якими покутними дорогами.

Коли входите в якийнебудь „бізнес" з людьми незнаними, підозрілими та неодвічальними, то будьте готові, що вас **ошукають і, що потім тяжко а часом цїлком неможливо буде направити заподїяну вам кривду.**

Хто подібним обманцям дав ся вже збаламутити і заплатив їм **по 100 долярів від кождого 1.000-коронового** бонду за ласку, що вони їм їх перепродали, то нехай ще стараєть ся своє якоюсь дорогою відібрати. Колиж се вже пропало, то нехай бодай стережуть ся на будуче і других остерігають.

Кождий, хто хоче який подібний інтерес зробити, а не знає справи, то **повинен порадити ся людий, до котрих має довірє.** На то маємо свої ґазети та орґанізації, товариства й інституції, зоб наш чоловік мав щиру пораду і поміч в таких випадках. Тож треба до них відносити ся, а певно що вони радо дадуть поясненя та інформації в таких справах. Лїпше дати на почтову картку одного цента нїж за свою легковірність заплатити 100 долярів або і більше.

Часом трафить ся, що в ґазетї найдеть ся „адвертайзмент" (оголошенє), який може звести легковірного читача. У великій Америцї все можливо, але не треба все приймати без застанови і поради. Нюйорська найповажнїйша ґазета „Таймс" має у своїм домі таблицю, що дає 100 долярів нагороди для того, хто винайде чоловіка, котрий в обманчивий спосіб оголошуєть ся в „Таймсї". Нарікають на се і другі часописи і покищо годї ще найти повну запоруку против таких обманців, але поволи, з часом з улїпшенем відносин у Злучених Державах може вдасть ся усунути се недомаганє в усїх тутешних ґазетах — американсько-анґлїйських і „форенерських" (чужинецьких).

А покищо треба бути осторожним: не вірити комунебудь; не дати ся зловити на приманчиві оголошеня, — а над всїм добре застановити ся та ще другого порадити ся, а передівсїм своїх орґанізацій.

The Land of Mazeppa.

The establishment at the University of London of a new School, under the able supervision of Prof. Thomas G. Masaryk, for the study of the history, language, and literature of the Slav races once more emphasizes the fact that one of the beneficial results of the war will be an increase in our knowledge of peoples whose very names were hitherto unknown to the ordinary layman. Englishmen, individually, have never been behind the representatives of other nations in opening up paths in little-known countries, and their efforts have led to results which compare very favorably with those of other pioneers; but as a nation we have so far shown little disposition to try to fathom the psychology of foreign races, or to master those many problems which rival nations—as we are now beginning to perceive—have long been patiently studying. Whether we are now entering on a new phase of our national existence, when ethnological studies and world-polities will receive as much attention as they do on the Continent, remains to be seen. Certainly there was never a more propitious time than the present for increasing our knowledge of some of the races with whom—perhaps at no very distant date—we shall be called upon to enter into closer relations.

Among the races whose history, folk-lore, literature, and political aspirations merit the attention of students is a nation which is receiving considerable notice just now in Continental political circles, and even a certain amount of attention long due in our own publications. For the Ukrainians and their country Ukraine—a name which should be familiar to readers of Byron—have long since made good their claim to be a great nation, with a population of over thirty-four millions—four in Galicia and thirty in Russia, besides those who have emigrated to the United States and Canada—and a territory stretching from Peremishl to the Caucasus, and from the marshes of Pripet to the Black Sea. To omit them from the list of the nations who have been encouraged by the Allies to persevere in efforts towards autonomy, on the ground that the major part of their population inhabits the Muscovite Empire and the minor part Galicia, would be to close one's eyes to an ethnological question and a national movement of the first importance.

The history of this country, as shown by Baron Boris Nolde's illuminating pamphlet 'L'Ukraine sous le Protectorat Russe'—also, indirectly, in the pages of Prof. W. A. Phillips's concise account of the past and present glories of Poland, Lithuania, and Ukraine—has been one long heroic struggle for liberty. United to Poland, it separated from it, in part at least, after the famous revolt of the Hetman Bohdan Khmelnitsky, and, by the Treaty of Pereyaslaw, in 1654 became a vassal of Russia. Under Petro Doroshenko it came for a short time under Turkish rule, but once more returned to Russia. The provinces of the right bank of the Dnieper did not pass to Russia until the reign of Catherine II., in 1793, at the time of the partition of Poland, when Galicia became Austrian territory. The city of Kiev had already been abandoned to Russia in 1681 by John Sobiesky for the sum of 200,000 roubles.

On coming under Russian domination, Ukraine retained until the end of the eighteenth century, an almost complete autonomy, superior to that of Finland since 1809, or that of Poland between 1815 and 1831. Thus the Hetmans, elected by the people, but confirmed by the Tsar, had the right of receiving foreign ambassadors and granting charters to cities and the nobility, and were supreme judges in the country and leaders of the army. This autonomy, notwithstanding the centralizing measures of Peter the Great, was not abolished until Catherine II. issued her manifesto to the "Little Russian nation," which provoked unanimous protests in 1767. The Hetmanat was suppressed in 1764; the national army—the Sitch—in 1775; and civil institutions in 1781—all of these measures foreshadowing the introduction, two years later, of serfdom.

Already, under Peter the Great, the affairs of the so-called "Little Russia" had been withdrawn from the Ministry, or College, of Foreign Affairs, and placed under a specially created Ministry of Little Russia. The prohibition against Russians acquiring lands in Ukraine had been abrogated and the customs abolished. These measures, contrary to the liberties granted by the Tsar to the Ukrainian nation in 1654, provoked several revolts, the most celebrated of which was the rising headed by Mazeppa. Several Hetmans, such as Samoilowich, Polubotok, and Doroshenko, ended their days in exile.

Ukrainian patriots turned their eyes towards Sweden, Turkey, Poland, and even Prussia, in 1791, the year in which Count Vasil Kapnist, the Marshal of the nobility of Kiev presented a secret memoir to the minister Herzberg on the violation of the constitution of Ukraine by the Russian Government. At the same time the French Government gave instructions to its agents to profit by the separatist movement in the disaffected provinces.

To the abolition of the political autonomy of Ukraine was added that of the Orthodox independent Ukrainian Church, which, during the closing years of the seventeenth century, under the Metropolitan Gedeon, passed under the domination of the Patriarchs of Moscow and the official Russian Orthodox Church. However, the union with the Church of Rome, which dates from the Council of Florence, at which Isidore, the Metropolitan of Kiev, was present in 1439, and which was renewed in 1596 by the Metropolitans Michael Rahoza and Hipace Potey—abolished in 1836 by Nicholas I., but protected by Austria—has undoubtedly left a deep mark on the moral and intellectual development of the Ukrainians, by attaching the nation to Western civilization. This union, which was only openly professed by the Ruthenians, as the Ukrainians of Galicia are called, is gaining, owing to persecution, more and more sympathy in Russia, and the Uniat Church may truthfully be said to be assuming the character of a national religion.

Notwithstanding the statements of Signor Virginio Gayda in his 'La Crisi di un Impero'—of which an abridged English translation was published last year—and their repetition by the Earl of Cromer in *The Quarterly Review* for October, 1915, the Ukrainian nation and language are distinct from the Russian. That has been made clear by many eminent Slavists, and even by a memoir of the Russian Imperial Academy of Jan. 30, 1905. Moreover, their rights were eloquently pleaded in 1849 at the Pan-Slavist Congress by the Czech patriots Rieger and Palatsky. Dal and Mitskewich regard the Ukrainian tongue as more beautiful than the Russian; and Bandke states that it is the finest of the Slavonic languages, whilst Bodiansky admires its musical qualities, and places it on a level, in that respect, with Italian.

According to Prof. Yanowsky of the University of Cracow, Ukraine holds the third place among Slavonic literatures: after Polish and Russian literature, but before that of the Czechs, the Serbians, the Croations, and the Bulgars. It must be pointed out, however, that the Ukrainian Shewchenko is one of the greatest Slav poets, and enjoys a popularity such as no other Polish or Russian poet has attained. As to fiction, Michael Kotsiubinsky (who died in 1913) may be compared to Tolstoy in his talent as a writer of short stories.

The political parties of Ukraine may be grouped as follows: (1) Separatists or "Mazeppists"; (2) "Reformists," who hope that the realization of their national aspirations will come from reforms in Russia; and (3) "Russophiles," who generally have special personal reasons for upholding the Russian bureaucracy.

As regards the Ukraine Question (one of the political problems which will call for the earnest attention of the members of the Peace Congress at the conclusion of the war), the pamphlets in German by Dr. Vladimir Kushnir and Dmytro Dontsov are extremely valuable. The former gives a good sketch of the history of the nation, which he frankly states was „robbed of its rights by Russia," and advocates, as a solution of the problem of the balance of power in the Near East, the formation of a great Ukraine State. The latter is also in favor of a separate Ukraine State, and sets forth "the ideal conditions" for the realization of the Hartmann-Bismarck project.

The national Ukrainian movement in Russia is represented specially in the co-operative societies and in the "Zemstvos." As a proof of its strength, it may be pointed out that, when the Russian Government permitted the erection of a statue of Shewchenko at Kiev, the committee charged to collect the necessary funds received 106,000 roubles in the first year, largely due to the „kopeks" of the peasants. Shewchenko, we may explain, was the most ardent representative of Ukrainian separatism. The poets' centenary, in 1914, was the occasion for patriotic demonstrations in all the towns of Ukraine, and especially at Kiev and Lemberg, as in the case of the centenary of Kotlarevsky, which was celebrated at Poltava in 1908 with great solemnity.

Not all modern Russian statesmen have been like Valoniew and Stolipin, who were in favor of the repression, and even suppression, of the Ukrainian movement. Count Golovin, Minister of Public Instruction in 1876, and Governor-Generals Tchertkov, Doundoukon, and Dragomirov, have been among the objectors to that unwise proposal, and had the courage to oppose the attempted extermination of the Ukrainian language. The Russian Imperial Academy also pointed the way to the Russian nationalists, but the lesson was lost.

The result of this has been that there is not a single Ukrainian school in Russia. On the other hand, there were in Galicia, at the beginning of the war, no fewer than 2,450 primary schools; 12 establishments for secondary education, of which 6 were maintained at the expense of the Austrian Government; 2 Lycées for girls, and 4 seminaries for teachers. In additions, 4 Lycées and 10 seminaries had parallel lectures in Ukrainian and Polish, whilst the University of Lemberg possessed 8 Ruthenian chairs.

It is claimed that the rights of Russia over Ukraine are similar to those of the German Empire over Belgium or Holland, and even, if the term "Little Russia" is employed, that these rights recall those of France over Franconia, of the Saxons over the Anglo-Saxons, of Great Britain over Brittany, &c. It is true that numerous Slav or non-Slavonic tribes were momentarily united under the sceptre of the Princes of Kiev, who, by the way, were Ruthenians; but that huge empire, like that of Charlemagne, was never an ethnological unity. There is, indeed, a wide gulf between the mind of the Muscovite and that of the Ukrainian: the one leans towards collectivism; the other, like the Lithuanian and the Pole, towards individualism. But even Stolipin, in his circular of Jan. 20, 1910, admitted that the Ukrainians were non-Russian; and since then both foe and friend alike—as M. Menshikoff of the *Novoye Vremya* and Prince Mestchersky, writing in *Grajdanine*—have followed his example.

There is one more special reason why English students should be interested in the Ukrainians and their country. Even if we lay no stress on the interesting discoveries of a Ruthenian scholar, M. Vladimir Stepankovsky, whose writings are not under immediate notice—that once an English princess, Gytha, a daughter of King Harold, was united in wedlock to Vladimir II., King of Ukraine (1113-1125), and that at another time it looked as if it were possible for Ukraine to become a dominion of the British Crown*—there remains the fact that about a quarter of a million of the Ukrainians who have settled and become naturalized as citizens in Canada are subjects of the British Empire. The number of Ukrainians in the United States is probably about one million and a half, many of whom have intermarried with the descendants of the English, Scotch, and Irish.

Thus, as from a perennial fountain, the streams of human material have never ceased to pour from Ukraine, building up new nations and empires. The proud Empire of Rome fell under the blows received from peoples who issued forth from the Steppes of Ukraine. Did not the Anglo-Saxon and the Celt alike pass these grassy plains before they settled in their new homes? The kilt worn by the Scotch of the Higlands has to this day its prototype in the Ukrainian "plahta". The Celts, the Scythians, the Goths, the Huns, and the Slavs—all can regard Ukraine, the fertile "Land of the Black Soil," as their motherland. There, on the rugged banks of the Dnieper, where the immense struggle between the Russian and German armies is going on at this very hour, was the centre of their many kingdoms. The lofty lonely tumuli—the last resting-places of kings and warriors, which the traveller often encounters in Ukraine—are silent witnesses of the ancient deeds of the forbears of Europe.

G. F. L.

(From The Athenaeum, London Monthly, Feb., 1916.)

* When Peter the Great negotiated with the great Duke of Marlborough, with the view of enlisting the support of England for Russia, he promised the Duke, in return, the Principality of Ukraine.

ЗАМІТКА. ВІД РЕДАКЦІЇ.

В 39-ім числі „Свободи" з 30-ого марта с. р. у статі п. з. „Англійські часописи про українську справу" згадали ми про дуже гарну і цікаву статю лондонського місячника „Ді Атенеюм" (за місяць март) п. з. „Край Мазепи". Та статя така богата змістом і схоплені в ній такі замітні події з української історії і культурного житя, що кождий чужинець, коли її прочитає, дуже богато скористає. Тому, друкуючи її нині у „Свободі", просимо наших читачів, щоби по змозі старались з тої статі зробити ужиток серед Американців.

Лесь Мартович.

ВІДМІНА.

I.

Від порога до стола мокра, болотна стежка, бо на дворі слота. Сьвіт поменьшав, стало тісно неначе в горшку. Від сего нудьга бабі на печи, що в таку пору завсїгди кашляє; нудьга Йванисї варити, бо курить ся; нудьга Йванови сидіти за ткацьким варстатом, бо не видко.

Аж нараз відчинили ся з лоскотом двері, а до хати вбіг босий, заболочений по коліна хлопчище Микитка, наймолодший Іванів брат. Грímнув за собою дверми, аж вікна задзвонили. Нудьга зараз утекла, а всї троє в хаті поніднимали голови.

— То що, хата валить ся? — се запитала баба з печі.

— Ці! На твою голову! Тебе пошибло? — сказала Йваниха до Микитки — чому Бога не похвалиш, як уходиш до хати?

— Бо не маю часу.

— А чому не йдеш поцілувати бабу в руку?

— Бо я не до баби: я прийшов до Йвана.

— Ти до мене в гості? — обізвав ся Іван ізза варстату — зараз я тебе прийму за ґости, що понесеш сідало в жменях тай три дни не сядеш.

— Я таки того прийшов. Возьми, Йванку, пужално або лїпше истик та збий мене так, аж аби кров просякла крізь сорочку!

— Ти сказив ся?

— Бо менї треба знаків.

— Яких знаків?

— Синців! Мене сегодня бив Ціпенюк, а я хочу його до суду завдати. Біда, що нема знаків та не буде йому нічо, а я єго мушу до арешту всадити.

— У тобі, мой, дїтько сидить.

— Ходи, Йва', та спариш мене в порядку.

— Може би ти причепив ся сухої гиляки, не мене.

Баба на печи розлютила ся:

— Уступи ся менї з хати, напасте жидівська! Ти би такого порядного ґазду до арешту давав? Ти запоріжку недоношений! — Господоньку милосерний! — Який тепер поганий нарід настає на сьвітї. Геть, ти антихристе! бо як возьму яке лихо тай перевалю тебе!

— Коби сте годни, то я би ще вам подякував красненько. Але ви лиш за дурно хліб збавляєте тай не можете сконати.

Микитка навмисне дражнив бабу, аби його побили. Баба аж посиніла зі злости:

— Та се чортеня напасує мене в моїй мотомій хатї. Іване! а ти мовчиш? А хомни-ж єго раз, нехай уступить ся!

Микитка підхопив:

— Хомни, Йванку, хомни! Але скілька раз пужалном або истиком. Я тобі спущу свою пайку по батьковій смерти.

— Іди-ж ти, мерзо! Ти й так згинеш у криміналї та лишиш менї пайку.

— Але так мене борше вхопить, як вилізеш менї сегодня на здоровлє.

— Іване! — воркотїла баба. — А ти з глузду зсунув ся. Но, міркуйте, люде добрі, ся нужда напала мене в хатї, а він із ним у розмову зайшов.

— Та бо ви, нене, цитьте! Він вам лиш на то догонить, аби єго побити.

Баба замовкла.

— Ходи, Йванку, та вибий мене — достоював Микитка. — Я вхоплю ся в сїнях жорен, а ти з заду пар, що влізе ся. Бо як не схочеш, то, бігме, пожалуєш: я тебе підпалю.

— А ти, підсвинку, що гавкаєш?! Матір твою за лабу!

Розлютивсь Іван, а Йваниха й собі вмішала ся:

— Ти гадаєш, що такому джусови тяжко? Таже він не має Бога в серци.

Микитцї заіскрились очи:

— Тай тото збіже би вам погоріло, що сте в лїтї накрали в батька. Не бій ся, я видів.

— Йой! — крикнули в один голос Іван і Йваниха. Іван вилазив ізза варстату червоний із люти.

— Бігме, таки бий! — крикнула Йваниха.

— Ти мене злодієм робиш?! — говорив Іван і розсотував нитки з ноги, бо з пересердя запутав ся. — Пожди, пожди, зараз я з тобою розправлю ся!

— Я тобі ще щось Іванку, скажу, абись дібрав більшої злости. Знаєш, де твої нашильники, що в лїтї пропали? То я їх украв та порізав на ремінцї тай зробив шлеї на нашого пса.

— А ти, цибенику якийсь! — Усі троє не тямили ся зі злости на Микитку.

— Ходи, небоже, зараз я тобі справлю парню! — сказав Іван, ухопив Микитку за обшивку й таки виніс до сїний.

II.

Жінки лютили ся в хатї.

— О! Нехай же бє, нехай же добре випарить, коли сам лис ізловив ся в пастку! — говорила баба.

— А се сьміте злодіями нас поробило. Та він мусїв і батькови таке наговорити. А бодай же єго скрутило! Тай таку шкоду заподіяв. Боже! Боже! Що я за тими нашильниками не наплакала ся, що ми обоє з Іваном не нагризли ся: таже нашильники коштували півтретя лева!

У сїнях счинив ся лоскіт.

— То що? Він єго так гупає? — запитала ся баба. — А йди-ж, подиви ся.

Іваниха виглянула до сїний:

— А як же! То Йван єго так періщить. А він як камінь: держить ся жорен, закусив зуби тай анї скривить ся. Ще каже: — Бий у одно місце, аби лїпше синець виступив.

Трохи згодом говорить баба: — Кажи, най уже перестане, бо ще заголомшить єго до біди. Але відай уже не бє, бо втихло.

Іваниха знов виглянула до сїний:

— Скинув сорочку тай каже Йванови дивити ся, чи є великі синцї. Застарляє далї бити, бо хоче, аби кров просякла.

Знов лоскіт у сїнях.

— Кажи, най перестане — говорить баба — бо ще якась напасть буде: готова біда сконати. То лиш завзяток у нїм такий, а сили нема; таж єму лиш на чотирнайцятий рік.

Не треба було казати, бо Йван якраз увійшов із Микиткою до хати. Микитка блїдий як стіна, трясеть ся на цїлім тїлї, губи тремтять як живі, а сльози течуть по лици.

— А смакує? — каже Йван. — Се за мої нашильники.

— Ото з тебе ґазда! Змучив ся; не годен уже далї бити.

— Тобі, чорте, ще мало? — каже Йваниха. — Ади, як єсь заплакав ся. Так за рідним батьком не будеш плакати.

— Ти гадаєш, що я плачу? То сльози самі капають, бодай їх шляк трафив! — говорив Микитка, ловив жменею очи так як ніс і пирскав сльозами на землю. — Я вас мушу висякати дїтьчі очища.

— Чо' стоїш? Чому не йдеш? — обізвала ся баба з печі.

— Чикаю, чи буде печи, бо як нї, то най іще бє. — Ех! занекло. Ой, пражить як вогнем. А тепер, Ціпенюку, посидиш собі! Порядно жарить. Се мене пожене до міста як батогом. Землї не буду доступати, так хутко побіжу! Як цуговий кінь.

Микитка побіг до дверий, а з порога ще сказав:

— А ти, Йванку, не кажи нікому, що ти мене так ізбив, бо пійдеш сам до арешту за то, що посік мене на капусту.

Як уже Микитка пійшов, то Йван заговорив:

— Я не вірив у якікі забобони, але тепер вірю, що він — відміна. Се дїтько підміняв свою дитину. Він так доїв дома кождому, що батько хотїв уже єго вбити. Алє відтак гріхував ся тай таки бояв ся кримінялу. Купив коня такого, що копає й кусає та підкував на всї чотири ноги. Думка була така, що Микитка товче собою поміж конї, то кінь морсне єго підковою по чолї та зробить єму амінь. Гадаєте, що лучило на него? Де там! Кінь копнув мене, а ся відміна лазила коневи попід живіт, тягала за хвіст, а кінь єго й не рушив.

Баба зажурила ся.

— Я казала, що з сего буде якась напасть, бо він або на дорозі де заклякне або всадить тебе до арешту.

Але як кожде взяло ся за свою роботу, то журба щезла, а натомісць причепила ся наново до всїх троїх слотяна нудьга.

Микитка-ж був уже далеко за селом. Жваво скакав по болотї, а брудна вода голосно свирщала і пирскала високо зпід єго босих ніг. Про біль спини не дбав, бо тїшив ся думкою, що судовий лїкар оглянє синцї й через те буде Ціпенюк покараний. Цїлий сьвіт робив Микитцї на перекір: дома єго зневажали й били, на селї єго били, від нікого не чув привітного слова, хиба тільки сварку; тим то й рад був Микитка, що й він віддячить тому сьвітови тим же добром.

Цар: Я гадав, що я вже знищив українську пропаґанду, перейшовши Галичину і Буковину, а вона — бачу — виростає аж за океаном — в Америцї! І се-ж не брехня, бо моя ґазета „Новоє Время" про се пише.

"SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper
published three times a week: Tuesday, Thursday and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Established 1893.
JOSEPH STETKEWICZ, editor
83 Grand Street, Jersey City, N. J.
ANDREW SAWKA, manager
83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:	ПЕРЕДПЛАТА:
In United States: $2.00 per year; $1.00 per 6 months; $0.75 per 3 months	В Злучених Державах: на рік $2.00; на пів року $1.00; на 3 місяці 0.75
In Jersey City, Canada and other foreign Countries: $3.00 per year; $1.50 per 6 months; $1.00 per 3 months	В місті Jersey City, до Канади і других країв: на рік $3.00; на пів року $1.50; на 3 місяці $1.00
Single copy 3 cents.	Поодиноке число 3 центи.

За кожду зміну адреси платить ся 5 центів.
Адреса: SVOBODA
83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Всї моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „Svoboda".
При висиланю замовленяналежить долучч. моні-ордер або чек.
Число телефону 498 Jersey City.
За всї оголошеня поміщувані в „Свободі" редакція не відповідає. — Рукописий не звертає ся.

ФОНД ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ ЖЕРТВ ВІЙНИ.

244. Перт Амбой, Н. Дж. Дохід з відчиту відпоручника Просьвітної Комісії У. Н. Союза п. Андрейка (надіслав Г. Наумний) $6.01
245. Вунсокет, Р. Ай. О. Ставничий жертвував $2.00
246. Ютика, Н. Й. На хрестинах у В. Лисогіра, зложили на руки Н. Кулика і Л. Гарматюка слідуючі добродії: П. Михалік, Ю. Грибіняк, В. Лисогір і К. Струк по 50 цнт.; Н. Кулик, Л. Гарматюк, К. Насінник, Ю. Симчук, Ю. Гарматюк, П. Лиско, П. Михалюк, М. Возний, А. Кочинаш, М. Кочинаш і М. Андрушкевич по 25 цнт.; М. Рушко 6 цнт.; І. Горонций 5 цнт.—Разом $4.70
247. Бентлейвіл, Па. На хрестинах у П. Коцана, зложили на руки М. Богди і М. Батюка слідуючі добродії: П. Коцан, М. Богда, І. Фарияк, М. Батюк, С. Дудра, А. Стефанський і Й. Дуда по $1.00; Н. Мадараш, А. Бандрівчак, П. Яницький, С. Маліцький і Н. Команецкий по 50 цнт.; Й. Бандрівчак, П. Стефанський, П. Кліковський, В. Дудек, Ю. Александер, С. М., К. Дуда, М. Стефаньска, Ева Мадараш, М. Шуманська, Ф. Твардля і Марцеля Михальська по 25 цнт.; Анна Богда 20 цнт.; К. Бандрівчак і К. Кліковська по 15 цнт. — Разом $13.00
248. Ню Йорк, Н. Й. І. Мальон жертвував $1.50

Разом $27.21
Попередно оголошено $4.412.02
ЗАГАЛЬНА СУМА $4.439.23
Семен Ядловський,
касїр „Федерації Українців в Злучених Державах"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

ФОНД ДЛЯ СІЧОВИХ СТРІЛЬЦІВ.

(Для ранених і на шпиталь для Укр. Січ. Стрільців у Львові).

183. Пасайк, Н. Дж. На весїлю у В. і Е. Коваль, зложили гості на руки П. Кашалаби $8.20. — На хрестинах у А. Хоауна, зложили гості на руки В. Хмеля $4.05. — Разом (надіслав Ів. Бук) $12.25
184. Ню Йорк, Н. Й. Збірка на вечерницях „Української Бесїди" $10.12
185. Ню Йорк, Н. Й. Ів. Мальон жертвував $1.50
186. Ню Йорк, Н. Й. Анна Коваль жертвувала $1.00
187. Ормрод, Па. На хрестинах у К. Баляса, зложили на руки Д. Баляса і М. Прокопова слідуючі добродії: К. Балас і М. Щербатий по 50 цнт.; М. Прокопів, Ф. Ганц, Г. Романишин, М. Віщук, І. Мелета, Д. Козак, П. Кіт, І. Заневич, Т. Білоус, Д. Позняк, Д. Балас, Н. Футрик і К. Кімак по 25 цнт.; А. Гриців 20 цнт.; І. Джус 15 цнт.; П. Татарин і П. Олексів по 10 цнт. — Разом $4.80
188. Дерби, Конн. Тов. „Запорожська Січ", відділ 23 У. Н. С., половина доходу з театрального представленя $20.00

Разом $49.67
Попередно оголошено $2.956.43
ЗАГАЛЬНА СУМА $3.006.10
Семен Ядловський,
касїр „Федерації Українців в Злучених Державах"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

ПРОРОЦТВО ПРО КОНЕЦЬ ВІЙНИ.

Вже мали ми ріжні пророцтва про конець війни і ті, що були заповіджені аж по нинішний день, на жаль, не сповдили ся. Але деякі новочасні пророки, котрі заповіли конець війни на пізнійше ніж 8-ого цьвітня 1916 року, ще не тратять надії і віри, що їх пророцтва здійснять ся.

Програли ті пророки, котрі заповідали, що европейська війна не потягне довше як три місяці. А говорили таке навіть визначні люди: — політики, військові і т. д. Пророцтво своє опирали вони на тім, що цїла Европа, яка вже відвикла від воєн за довгі літа, а натомісць привикла до спокою, не зможе знести довго тяжкого военного стану. Але дійсність показала, що та стара спокійна Европа досї видержала вже **20 місяців війни** і дотепер ще не видно поважних мирових приготовань. Програв своє пророцтво навіть англійський державний муж лорд Кіченер, котрий першого дня війни настрашив Европу, заповідаючи, що війна потягне 18 місяців.

Але ось з Лондону, столиці Англії, доносить американське пресове бюро (Юнайтед Прес) про нове пророцтво про конець европейської війни. Се пророцтво бачить конець війни вже недалекий.

Ось-як звучить донесенє „Юнайтед Прес" про се пророцтво:

Лондон, дня 31-ого марта. — Останнього року вибирав ся з Лондону один офіцир англійської армії на війну. Перед виправою в дорогу вступив він до банку, де мав зложені гроші, аби полагодити деякі свої грошеві справи.

— Ви скоро вернетесь назад з легкою раною на руці! — сказав старий банковий урядник до офіцира.

І його слова сповнили ся. Офіцир дійсно в короткім часї вернув ся до Лондону лічитись з легкої рани на руці. Коли вже вилїчив ся, вибрав ся знова в дорогу на війну, а передтим вступив ще до банку і сказав до старого урядника:

— Ваша заповідь сповнила ся, але я вже здоров і знова йду на фронт. Чи знова менї що заповісьте?

А на се урядник сказав:

— Добродію, тепер вже будете довше на фронтї, а вернетесь з тяжкою раною в нозї.

І знова сповнила ся заповідь старого урядника банку. Так стало ся як він казав. Се здивувало офіцира і він по довшім часї лїченя ще раз, вже втретє, прийшов до старого ворожбита в банку тай оповідає йому цїлу історію, а потім ще питає його:

— Як ви, пане, так богато знаєте, то може би ви менї сказали, коли війна скінчить ся?

— Війна скінчить ся **дня 17-ого червня 1916-ого року,** але я того не доживу. Я дожию так до нового року, а не богато більше! — сказав старий.

І дійсно він помер дня 2-ого січня с. р.

Отже сповнило ся вже 3 його пророцтва, а лишає ся до сповненя ще четверте.

Подає ту відомість поважна лондонська ґазета „Фінаншел Нюс", котра ручить за правдивість сеї історії.

Розумієть ся, що пророцтво пророцтвом і може його стрінути доля всїх инших пророцтв про скінченє війни, але часом і такий припадок може трафити ся, що пророцтво сповнить ся.

Від нинї до того дня, заповідженого небіщиком банковим урядником з Лондону — ще є 69 днів, або два місяцї і 9 днів. Тож уже не довго чекати, аби переконати ся, чи старому покійникови вдало ся ще перед смертю вгадати день, коли скінчить ся велика европейська війна.

ЛІКАРСЬКИЙ ПОРАДНИК.

Пише др. Іван Сміт, лікар з Ню Йорку.

(Відповіди на питаня).

Тайна нашого житя полягає в тім, щоб його не скорочувати.

(Відповідь на лист, поданий в ч. 20. „Свободи", з 15. лютого 1916).

Автор згаданого листа пише, що читав якусь книжку, про яку я чую ся обовязаним дещо сказати і вияснити, скільки доброго і злого зробили подібні книжки між нашими людьми. Мушу також зазначити, що добрих книжок в українській мові про справи медичні і хірургічні кромі двох або трох малих брошур я не знайшов, а ті, котрі знайшов, написані висшим стилем так, що не всї люди можуть з них користати.

Вертаючи до річи, скажу, що медична література, котра розширила ся поміж українськими людьми, головно тут в Америці, є двояка: поучаюча або адвертайзмова; иноді одно і друге разом. В англійській мові виходять такі книжки в більшій скількости і більше популярно-поучаючі. У нашій мові виходять такі річи переважно для інтересу тих людий, котрі такі книжки пишуть, або инакше сказати для адвертайзменту. Вони написані в такій приманчивій формі, що люди читають їх залюбки і одушевляють ся ними.

Сї книжки не пишуть майже нічого про справи медичні, а зате заповнені ріжними фразами, як: Ми вилїчили 1000 людий з найтяжших недуг; ми лїчимо в такий а такий спосіб; а дальше товстими буквами написано: порада і оглядини задурно; ручимо за вилїченє всякої недуги; не заплатиш нічого, як ми тебе не вилїчимо.

Коли мало сьвідомий чоловік дістане таку книжку до рук і зачне її читати, починає вірити, що той доктор чудеса творить. Його віра в „чудотворність" такого доктора ще скріпить ся, коли він при кінци такої книжки знайде сотки дуже гарно стилїзованих листів з подякою і з видуманими або заплаченими наперед підписами. Коли несьвідомий читач начитає ся ще таких слів як: „професор", „медична інституція", „клініка" і т. и., то він вже й присягнути готов, що в книжці написана сьвята правда...

Кажу ще раз і запевняю, що видавці таких книжок і брошурок є простими шарлятанами або обманцями. Їх не уважає ся в медичних кругах за чесних фахових лікарів і тому таких книжок, які вони пишуть, не повинен ніхто читати.

Доктори-шарлятани кажуть, що вилїчують найнеможливійші людські недуги. Я кажу, що се неправда. А як навіть случайно декому „фейкерови" вдасть ся одного вилїчити, то за се 99 инших зашле до пекла таки на сім сьвіті, бо такі лікарі, котрі се роблять, не мають найменьшого поняття про лікарську штуку. Їх радше можна би назвати добрими психіатрами, бо вони знають дуже добре душеві хороби наших людий і використовують їх доти, доки лише вдасть ся.

Возьмім такий примір. Мало сьвідомий чоловік терпить довший час якусь недугу, з котрої через ріжні причини тяжко йому вилїчитись, а додатково ще лікар сказав, що така недуга є трудна до вилїченя. Случайно сей чоловік дістав „лікарську" книжку, видану якоюсь видуманою клінікою медичною і інституцію або шарлятаном професором. Він сю книжку починає прихапцем читати і благословить хвилю, в котрій дістав її у свої руки.

Який же з сього наслідок?

По перше, се не є правдою, що хтонебудь може зробити те, що в книжці написано. Він лише обрабує хорого з гроша і зготовить йому на сьвіті пекло. Чому? Бо нещасний чоловік, хоть був хорий, мав ще бодай гроші, а тепер — ані гроший ані здоровля. Як би навіть його недугу вдало ся ще вилїчити, він уже нїкому лікареви не повірить.

Дальше возьмім ті письма з подякою, котрі вони звичайно містять у таких книжках. Сї подяки не вартують навіть кусника того паперу, на якім вони написані, бо таких листів за склянку пива або за пару центів можна накупити богато, або самому написати.

Кажуть „чудотворні" лікарі, що вони оглядають хорих і дають їм пораду задурно. Менї тут пригадує ся ось-така пословиця: Скупий подібний до осла, який ціле житє трудить ся, а опісля з його шкіри виробляють бубен на потіху другим. Або друга пословиця: Не купуй якоїсь річи, лише тому, що вона дешева.

Я не знаю, як читачі таких брошур можуть вірити, що якись-там недоук, котрого наняла шайка бандитів, може оттак собі з ласки оглядати хорого і може давати йому даром пораду. Менї дуже прикро приходить сконстатувати той факт, але на жаль мушу, бо так є. До мене приходить дуже богато Українців, очевидно вже оброблених фейкерами і напомпованих всякими хоробами, і жадають від мене, щоб я їх вилїчив, а вони менї заплатять, кілько я сам схочу; але аж по вилїкуваню. Я з цікавости оглядав нераз таких людий і переконував ся з зачудованєм, що многі з них є зовсім здорові, а хоробу вмовили у них лікарі-фейкери. Найприкрійше, що часами дуже тяжко переконати такого „хорого", що він є здоров, а гроші які стратив — то жертва для фейкерів.

Є вправді випадки, що лікар уділить комусь поради, за котру не каже собі платити; але лїчити за дурно ніхто не буде! Се можливе хиба в державних публичних інституціях і то лише для людий незаможних.

Тепер щодо ґарантії. Я лише хиба те скажу, що за вилїченє хороби, хоч би найлекшої, порядний і правдивий лікар нїколи ручити не буде, бо не може! Можна оглянути хорого і покласти діягнозу: можна сказати хорому, що в тебе є се або те, є сяка або така можливість до вилїченя. Є дуже богато таких недуг, котрі вилїчують ся певно, але правдивий лікар не буде за те ручити. З таким лікарем, котрий ручить за вилїченє якоїсь недуги, лучше собі не заходити. А коли вже ідете до такого лікаря, то зажадайте від него, нехай вам напише на письмі ту ґарантію; лиш уважайте, аби він її сам підписав!...

Коли случайно попадеть ся вам в руки листок або брошурка, у якій написано: „Приходїть до нас, а наш професор Вас напевно вилїчить" — кидайте се від себе геть, бо ті слова писав дурисьвіт а не професор. Помятайте, що правдивий професор не буде себе нїколи і нїгде адвертайзмувати.

Взагалі не вірте в такі медичні книжки, котрі не є написані звісними науковими повагами, або бодай знаними і шанованими загально лікарями.

ЯК ОДИН ЧОЛОВІК АРЕШТУВАВ ЦІЛИЙ КОРАБЕЛЬ.

Перед тижнем стала ся на мори, недалеко східних берегів Злучених Держав ось-така подія. Ледви анґлійський корабель „Метошпо" виплив з Гобокен, Н. Дж., на повне море, везучи до Росії кільчастий дріт і зелізничий матеріял, як несподївано з одної ратункової лодки вискочив молодий Нїмець Ернест Шіллер, котрий ховав ся там непомітно може з цїлу добу або і більше. Вискочивши з лодки з двома револьверами в руках, зачав всїм грозити й остро заявив, що бере корабель в посїданє. Скликав до себе цїлу залогу корабля разом з капітаном, в числї 56 люда, і повторив їм свій розпорядок, що обняв корабель в посїданє. Капітана запровадив до його капітанської кабіни, яку перемінив на вязницю і посадив там капітана. Потім звелїв залозї запровадити себе до стації бездротного телєґрафу, знищив апарат і прийшовши на поклад, загрозив карою смерти кождому, хто би ставив найменьший опір його приказам, а навіть сказав, що корабель замінований динамітом і коли би хотїли на нього напасти, щоби відібрати від нього оружє, то він висадить у воздух цілий корабель. Опісля забрав Шіллер у своє посїданє корабельну касу, всї важні папери й оружє.

Се було в ночи, а на другий день рано звелїв завернути корабель до американського берега до пристани стейту Делевер (на полудне від Пенсильвенії). Там спущено його до лодки з двома офіцирами, котрих він взяв яко закладників для безпечности своєї особи. В той спосіб хотїв Шіллер вернутись назад до Злучених Держав і може хотїв пропасти без вісти або самий розголосити свій подвиг. Але тимчасом капітан з корабля дав сиґнал і недалека патрольна лодка зловила лодку Шіллера та його увязнила.

Потім вже ті, що зловили Шіллера, самі розголосили його славу.

З ПОЕЗІЙ ПОЛОНЕНИХ УКРАЇНЦІВ.

ДУМИ.

Хоч сонце і сьвітить, та дарма:
Не встане пожовкла трава;
Минуле ніхто нам не верне,
Зникають в темряві літа.

Даремно вривають ся в душу
Веселі надії, думки;
Згадаю й заплакати мушу...
Зітхаю, сумую мовчки.

Як часто зриваєть ся серце
Летїти за щастєм у сьвіт?!
А щастє то блисне, то згасне,
То знову, як зірна, мигтить.

І мрії летять в будуччину,
Де ночі нїколи нема;
Там серце бажалоб спочину,
Де сліз не хвилюють моря...

П. Соха. (Р.)

ЗИМА.

Мороз на дворі аж тріщить,
Сердитий вітер віє;
Не зеленіє вже трава
І соловейко не співа,
А скрізь усе біліє.

Із неба місяць золотий
В простори шле проміне,
На горах ліс густий шумить,
Мов хмара та чорніє.
І мир увесь заснув... Все спить.

Лиш я не сплю, про волю мрію...
За нею серце з жалю мліє.

Г. Гонко. (Р.)

ДУМКИ НА ЧУЖИНІ.

I.

Рідний дім згадав я,
Рідную сімю:
Як їм там живеть ся,
Як я тут живу.

Бідная дружина
День-в день сльози ллє:
Дні ідуть за днями,
Чоловік не йде..

Пострівай, голубко!
Вір: надійде час,
Прийде та хвилина,
Що получить нас...

II.

У бранців всїх одно бажанє:
Скорійш до дому повернуть,
Побачить неньку, батька, брата,
Дітий, дружину, рідний кут...

Край рідний кинули давно ми,
Живем в даленій чужині...
Колиж бажаний час настане,
Як станем в рідній стороні?...

Ханенко (Р.)

СМУТОК.

Гей, нависли чорні хмари, сумно ворон кряче,
Кров невинна розлила ся, серце плаче, плаче...
Бють гармати, земля стогне, а там плачуть діти...
Обняла їх тяжка туга, деж її подіти?
Усі плачуть перед Богом та кінця благають.
А тимчасом поля наші кровю підпливають...

Іван Чорнодоля (Р.)

НІЧ У НЕВОЛЇ.

Спать не хочеть ся, не сила,
Серце жаль стискає,
Гей, колиб то в мене крила!? —
Але крил немає...

Сьвітить місяць, зорі гаснуть
Одна за другою,
Гей, коли я вас побачу
Над Дніпра водою?

Гей, коли вас привітаю
Вдома, любі зорі?
Спать не хочеть ся в бараці,
Ні ходить по дворі...

Микола Ст. (Р.)

ЗАКЛИК.

Сини славної Вкраїни!
Встаньте, пробудіть ся
Та тверезими очима
На сьвіт подивіть ся.
Час настав порвати пута,
Час здобути волю!
Киньте, братя, працювати
На чужому полю.
Час за правду стати разом,
Час її здобути,
Час усім нам, братя милі,
З'єднатись до купи.
Хай у кождому пізнає
Мати свого сина...
Всї разом за волю станьмо,
За рідну Вкраїну!

(Р.)

Роман Купчинський.

СТРІЛЕЦЬКІ ВІДЗНАКИ.

Спершу, коли Стрільці ходили ще в мадярських уніформах, ніхто не знав і не носив відзнак. Ми нічим не ріжнили ся від гонведів чи мадярських ляндштурмістів. Щойно богато пізнійше дістали ми від віденської громади Українців синьо-жовті кокардки, які мали носити на лівім боці шапки. І справді вже найвисший час було подумати про відріжненє Стрільців від инших родів війська. Мало-помало наша відзнака здобула собі популярність. Всї знали добре, хто се є і чому носить відзнаку. Вона стала признана і нашими верховними властями. Ми думали, що се будуть вже одинокі відзнаки на час війни. Та инакше склало ся.

Того року появили ся ще й инші відзнаки. Маленькі круглі бляшки, половина помальована на синьо, половина на жовто. На тім червоною краскою букви: У. С. С. Поминувши тандитну роботу, роблять ті відзнаки неестетичне враженє. Синя і жовта краска не дібрані і розводнені. На тім червоної краски з буквами У. С. С. зовсім майже не видно. З далека дивлячись, видно якусь сорокату пляму.

Видно, що й у Відни признали сю відзнаку за невідповідну, бо вона не довго панувала. Зі сьвятом Різдва Христового завитало до нас вище видане. Вправді гарнійше, але не дуже відмінне від першого.

На синім тлї вимальовані ініціали Українських Січових Стрільців і рік 1914. жовтою краскою. Синє поле обведене довкола мосяжною бляшкою. Форма відзнаки округла, але більша від попередної. Робить вона приємнійше враженє як та, але тандитна робота богато обнижає її вартість.

Певне, що Відень числив ся з тим, що Стрільцям треба дати відзнаки по мінімальній цїні, щоб і кождий рядовик міг собі її купити. Але таке пониманє мильне. Кождий Стрілець має змогу купити відзнаку за 1 корону, а навіть за дві. Через те вона була для него вартнійша, а як добре причіпить до шапки, то певно не так легко згубить, як теперішні. Замісць кількох відзнак по 20 сот., які при першій ліпшій нагоді легко згубити, ліпше купити відзнаку за 1 корону і мати її на довший час.

Найліпший доказ маємо ось на відзнаках корпусу і дивізії. Се гарні масивні металеві емблеми, артистично і солідно виконані. Коштують по 1 К. Мимо того має їх кождий майже Стрілець. І якже мізерною виглядає при тамтих наша бляшана відзнака.

Ще й друга обставина склонює мене до писаня в тій справі. Велике число офіцирів з инших полків, з бриґади, дивізії, чи корпусу старають ся всякими способами дістати нашу відзнаку і носять її на спомин попри инші на шапці. При кождій нагоді просять щоб відступити їм — а хто відказуєть ся, то жертвують по 2 і більше корон. Доказ, який інтерес будять наші емблеми серед військових кругів. І думаю, що як вже беруть собі на памятку їх, то треба їм дати щось справді гарного, артистичного і тривкійшого.

При тій нагоді згадаю ще і про наші одностроі. Тепер кождий маляр чи фотоґраф має величезну трудність у схопленю Січового Стрільця бо не все може поставити його лївим боком, щоби видно було відзнаку. А поставити його правим боком, то нічим не ріжнить ся від кождого иншого жовніра. Треба дуже обзнакомленого зі Стрільцями артиста і глядача, щобы один міг схопити типовий рух, чи поставу Стрільця, а другий, щоби міг пізнати потім, що се Стрілець. А що за шкода викажеть ся колись хоч би в самій традиції. Приміром в уяві дитини, що в будуччині шукає постати українського Стрільця в портреті свого батька або діда.

Через те найвисша пора, щоб якийсь проєкт як найскорше ввести в житє. Війна не вічна, а для традиції буде велика шкода, як не виробить ся навіть форми У. С. Стрільця. Після якого взірця поставить ся памятник для У. С. С.?!

СТРІЛЕЦЬКА КУПАЛЬНЯ.

Довгий спокій на становищах побуджує Стрільців до ріжного рода помислів, якими хочуть собі уприємнити час. Так було над Золотою Липою, де наш полк стояв кілька тижнів у резерві. Там перший курінь побудував собі і своїй старшині прегарні будки. Були там навіть публичні будівлї, як напр.: Каварня „Зоря". Другий курінь, що стояв у лісї „Карачин", побудував крім домівок для себе ще й купальню, „Стрілецьку криницю", на яку вихіснував маленький потічок, що плив побіч. І товариство користало з купілї доти, доки не прийшло ся йти вперед. Хоч хлопці тішили ся, що йдуть уперед, то з жалем прощали все, до чого стільки праці приложили.

І тепер, коли Москалї не обзивають ся, почали Стрільцї роздумувати над уладженєм купальні, яка так дуже потрібна кождому воякови. Вибрано хату, відповідну на сю ціль, а саме сільську школу, й почала ся робота. Відділ піонірів під проводом підхорунжого Барана й десятника Жовнірчука працював від ранного ранку до пізного вечера. Стукали сокири, скрипіли пилки, шипіли гиблї. По тижневи була робота майже скінчена. Недоставало ще дечого з уладженя й деяких поправок.

Щойно тодї можна було посторонному оку оглядати той „майстерштік" стрілецьких піонірів.

Вибрав ся і я раз пополудни разом з тов. Бараном і Жовнірчуком, які радо згодили ся все обяснити й показати.

Купальня займає цілу школу, що складаєть ся з трох кімнат. Перша кімната, се давна кляса, а тепер властиве місце до купаня. Підлога виложена деревляними кратами, поміж які може вода стікати на землю, а потім до рур. Під одною стіною підлога скопана який метер низше. Тим робом утворив ся басен, якого дно та стіни виложені цементом, а потім дошками. До басену провадять східцї, по яких можна дуже добре злазити й вилазити на верх. Над басеном стоять дві деревляні скрині на воду, а з них виходить шість рурок, закінчених сітками з коновок до підливаня цьвітів. При кождій сітці є курок, щоб до вподоби пускати та здержувати туш. Усе те викінчене просто артистично. Цїла кімната гарно вибілена й робить незвичайно симпатичне враженє. Вікна в ній нові, повставлювані також нашими хлопцями. В кутї піч для огріваня кімнати й води до купели. Зимна вода на туш іде рурою зі стриху, де стоїть велика бодня на воду.

Переходимо до другої кімнати. Се роздягальня. Вона тепер чистенько вибілена. Вікна нові й підлога сьвіжо вставлена. Довкола пороблене вішала на убранє. Там стоїть дві лавки для „гостий".

Трета кімната, се кімната стрілецького голяра. Він має тими днями там спровадити ся й обняти уряд. Його кімната найменьша з усїх, але уладжена з комфортом. Під вікном маленький столик. На стіні зеркало, а проти зеркала вигідний, деревляний фотель. З боку в стіні полички на фризієрські прибори. В кутї піч, а попри неї прича для мистця фризієрського й голярського куншту.

Стрільцї зробили купальню для себе, але вість про се скоро розійшла ся й уже один полк, що сусідує з нами, впросив ся до неї також.

Тепер уже могти-муть наші хлопці обмити ся основно й солїдно, на що так тяжко в огневій лінії. А за все те належить ся подяка стрілецьким піонірам, які вже стільки гарних робіт виконали, а з останної роботи можуть бути заслужено горді.

Роман Купчинський.

НОВИНКИ.

ГАЛИЦЬКЕ ПОДІЛЄ ПІД МОСКАЛЕМ.

Під Москалем остають ще нині повіти: Збараж, Тернопіль, Скалат, Теребовля, Чортків, Гусятин, Борщів і більша частина заліщицького повіту. Вони підлягають ґубернаторови Чарторийському в Тернополи. Околиця між Серетом і Стрипою зовсім знищена. Населене прогнано до Росії, села порівнані з землею. Гусятин майже цілковито знищений. Теребовля через половину вигоріла. Чортків теж сильно потерпів. Населеня, що остало в Теребовлї, тяжко нуждає. Осередком занятого ще доси Москалями Поділя є Тернопіль, який майже стоїть неушкоджений. Польський „Сокіл" переміпили на православну церкву, школи і уряди занимають Москалі. Маґістрат в Тернополи урядує без перерви під проводом Еміля Міхаловського. Кромі маґістрату чинні є: суд, прокураторія, міська щадниця, асекурацийне товариство. В Тернополи остало дуже мало людий. Велику більшість муниции вивезено до Росії; так само заслано до Росії (на Сибір) більшість української інтелїґенції. Всюди страшна нужда і оставші на місци вижидають як спасеня приходу австрійських військ. (Львівська „Свобода").

—o—

НЕВДОВОЛЕНЄ МІЖ УКРАЇНСЬКИМ СЕЛЯНСТВОМ В РОСІЇ.

Полтавський ґубернатор видав обіжник до всіх повітових начальників у справі поборювания невдоволеня між українським селянством Полтавщини. В обіжнику згадується ся, що цілий ряд урядових розпорядків викликує між селянством не тільки поганий настрій, але також явне негодоване. Тому треба старати ся придусити такі прояви й піднести патріотичного духа людности. Заступники властий повинні обїздити громади і поучувати селян, що армія без помочи з боку народу ніколи не здобуде побіди.

—o—

ЗЬВІРЯТА СЕРЕД ГУКУ ГАРМАТ.

У франкфуртській ґазеті „Умшав" німецький ветеринар передає свої спостереженя щодо впливу гарматного гуку на зьвірята. Після його гадки, у зьвірят виступають такі самі явища, як у людий. Найбільше прикладів дають коні, у котрих наглі вибухи викликують часто сильне нервове потрясенє, що вимагає довшого лїченя, а часом кінчить ся смертю. Були одначе случаї, що кінь помалу звикав до всякого гуку. Тесаме можна сказати про пса. Дику зьвірину гук гармат вигнав з областий війни в спокійнїйші околиції. На її місце кинулись численнїйше миші і щури. Так було на західнім фронтї. Птахи, особливо більші, як тетереви, бажанти, качки, чайки повтїкали від гуку; зате співуча птиця, як жайворонок, дрозд, держить ся уперто гнізда і не перестає співати. Таксамо не еміґрують з области війни сови, яструби і ворони.

—o—

ВОЛИНСЬКА ПРОПАСНИЦЯ.

На засїданю лїкарського Товариства в Берліні звернемо особлившу увагу на случаї нової, незнаної лїкарям хороби, яку названо волинською пропасницею. Є се рід малярії, до поширеня якої причиняють ся — як стверджено — воші.

—o—

ЖЕРТВИ ШВАЙЦАРІЇ ІЗЗА ВІЙНИ.

Сьміло можна сказати, що мала держава Швайцарія, крім всякої иншої філянтропійної праці і змаганя до улекшеня терпінь, спричинених війною, поносить тільки на однім поли почтового руху жертву кругло 9 мілїонів франків річно, отже по три франки на голову населеня. В сім роцї наслїдком природного зросту посилок до полонених ся жертва буде імовірно ще більша.

—o—

ШПИХЛЇР РОСІЇ І ТЯЖКЕ ПОЛОЖЕНЄ ДЕРЖАВИ.

Відкриваючи харківські ґубернські земські збори, виступив харківський віцеґубернатор остро проти дорожнї і торговельних спекулянтів, що, користуючись тяжким положенєм Росії, підносять на все цїни і наражують людність на великі видатки. Харківська ґубернія вважає ся шпихлїрем Росії і має величанські засоби збіжа і цукру, а тимчасом цїни на ті артикули зростають тут з кождим днем і викликують трудности в апровізації.

З КООПЕРАТИВНОГО РУХУ НА УКРАЇНІ.

З найновійших проявів кооперативного руху на Україні треба згадати заложенє двох нових спілкових союзів: Союза споживних спілок у Херсонї і Кредитового Союза у Полтаві. Херсонський союз засновано заходами 48 споживних товариств для боротьби з чимраз більше зростаючою дорожнею. Полтавський кредитовий союз зєднав більшість полтавських кредитових товариств, що мають коло 100.000 членів і вже на зборах, дня 16. січня с. р., предложив широку програму економічної і просьвітної діяльности. Значну кооперативну діяльність розвинуло споживне товариство служачих полудневo-західних зелїзниць, яка від січня с. р. видає у Києві новий місячник „Кооперативная Мысль".

—o—

КОЛЬОНЇЗАЦІЙНІ ЗАХОДИ В УГОРЩИНІ.

Мадяри числять ся також з перспективою повороту еміґрантів з Америки і зачали вже підготовляючі кроки. Недавно тому відбула ся в Будапешті в міністерстві внутрішних справ під проводом ґрафа Майлята нарада для переведеня вступної дискусії, а з окрема для означеня кольонїзаційного терену. На нараді постановлено поселити еміґрантів передівсїм у Славонії на землях, сконфіскованих місцевим Сербам за державну зраду.

—o—

ХЛЇБ З КУКУРУЗЯНОЇ МУКИ.

Долїшно-австрійське намісництво зарядило, що від 6. марта с. р. мусить ся додавати до хлїба з пшеничної, або житної муки чи також з мішанини сих родів муку кукурузяну в скількости 20% загальної ваги.

—o—

„НОВОЄ ВРЕМЯ" НИЩИТЬ ЛЕҐЕНДУ.

В „Новом Времени" Меньшіков нищить леґенду, буцїм то Німеччина роками приготовлювала теперішню війну. Він вказує на те, що в 1914 р. Німеччина не мала ніякого успіху, та що вона аж по промахах першого року війни осягла успіхи завдяки незвичайно бистро заімпровізованим военним приготованям. Всї ті приготованя останної хвилї переведено на причуд зручно, незвичайно енерґічно і дуже секретно. Проф. Міґулїн, котрий годить ся з Меньшіковом, каже, що Німеччина навчила ся военної штуки не перед війною, але вже підчас самої війни.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

Василь Химюк, Дітройт, Міш. Таких листів як Ви нам прислали, одержали ми вже кілька від наших читачів. З уваги на те дали ми поясненє справи в нинїшнім числї „Свободи" п. з. „**Нечуване обманство**", яке поручаємо Вам прочитати яко відповідь на Ваш запит.

На окремий Ваш запит, чи австрійська держава видала свої бонди для усіх своїх горожан, відповімо Вам, що вона видала для всіх тих, що мають гроші і хотять їй позичити, без огляду на те, чи се горожани австрійські чи якої иншої держави. Так само добре може купити австрійські бонди й Американець.

Щодо боєвої лінії в Галичині то вона вже довгий час не зміняєть ся. Відколи австрійсько-німецька армія по торічній весняній лїтній офензиві (наступі) здержала ся на новій боєвій лінії в Галичині (середина тої лінії веде здовж частини ріки Стрипи), — то вона доси не зміняєть ся. Вісти з Австро-Угорщини і Німеччини (дорогою дописий до американських ґазет) заповідають, що з весною, може вже в маю, зачнеть ся на східнім фронті новий наступ. Хто перший його зачне, чи Москалї чи Австрійці, тепер ще не знати. Знати тільки се, що становище Москалів у Галичині є далеко гірше ніж Австрійців і Німців (є там також Українські Січові Стрільці), бо австрійсько-німецькі становища панують над російськими. Австрійсько-німецькі війська мають таке положенє, що мають перед собою противника як на тарели. Однак мимо того Москалї можуть іти до наступу, але — розуміється ся — лише на свою страту.

Читач „Свободи", Філадельфія, Па. Наша часопись нікому не радить ані нікого не взиває, аби посилав гроші до банків в Австрії, бо в Злучених Державах не вільно аґітувати за висиланєм гроший до чужих держав. Але кождий чоловік сам, після своєї власної волї, може зробити зі своїми грішми, що йому подобаєть ся. Може держати в кишени, або в американській почтовій щадници, або в банку (з американськими банками треба бути дуже осторожним, бо є також підозрілі банки, котрі по якімсь часі банкротують і люди, що мали в них свої ощадности, тратять їх в цїлости або в части!), — або і ні.

На питане, чи українські банки в Галичині таксамо безпечні як наприклад віденські, скажемо Вам, що таксамо. Як знаєте зі старокраєвих вістий, наші банки і каси в Галичині не потерпіли навіть підчас московського наїзду, бо вспіли впору гроші вивезти до Відня і з усіми иншими своїми справами розумно зарядити ся. А також є знаною річию, що українські банки в Галичині тїшать ся загальним признанєм за солїдарність не лише у своїх але й у чужих.

В КАСАРНИ.

Нині сьвяточний день інспекції. Точний до найменьших дрібничок ґенерал-інспектор не занедбав оглянути й кухню і йде сам покоштувати їду простих вояків. За ним ідуть по старшині офіцири: ґенерал дивізії, бриґадир, оберст, капітан і цїла купа низших офіцирів.

— Дайте менї покушати страви — каже ґенерал-інспектор.

Кухар встромив полонник в котел, помішав і начерпав до миски, котру з почестю поклав на стіл. Капітан подав ґенерал-інспекторови ложку і став напружений. Ґенерал намочив ложку, підніс її до широко отворених уст і по сїм плюнув на землю, поклавши ложку на стіл.

Відтак взяв ложку ґенерал дивізії, покушав, скривив ся і подав бриґадирови. Сей взяв, лютий, покушав з відразою і поклав ложку на стіл, глянувши сердито на оберста. Оберст ставав ще більше невдоволений тай думав собі: „Цїла інспекція попсована тим проклятим харчунком". Та послушний приписам, також покушав та не укриваючи свого обуреня, кинув ложку майорови, бурмочачи йому до уха:

— Се-ж сором, пане майор! Як то може бути, що ви забули замовити специяльну кухню на нинїшну інспекцію?

— Алеж, пане оберст, я говорив капітанови. Пане капітан, менї здаєть ся, що я вам казав!... Ви все менї сорому наносите! Ой всиплю-ж я вам бобу! Деж така юшка!

Капітан, що аж трясе ся від гніву, взяв також коштувати юшку і половину вилляв собі на блюзу.

— Ти, дурна худобо, — зашипів він до фельдфебля, — посидиш ти собі в арешті, ой посидиш!

Фельдфебель на сказав на се нічого і вдоволив ся тим, що погрозив кухареви кулаком.

* * *

— Кухаре! — гукнув нагло ґенерал-інспектор.

З трепетом виступив кухар кілька кроків наперед.

— Знаменито! Нині була юшка дійсно незвичайно добра. Знаменита!

— Послушний, пане ґенерал!

— Шкода, що лїкар приписав менї строгу дієту, а то був би я радо з'їв цїлу миску. А як вам смакувала юшка? — запитав він ґенерала дивізії.

— Дуже добра, пане ґенерал!

Лице оберста прояснило ся; він звернув ся до майора:

— Я добре вам казав, що трохи шальвії поправляє смак і дразнить піднебінє.

— Ваша правда, пане оберст. Бачите, пане капітан, що трошки муки зробило юшку густїйшою і смачнїйшою.

— Кухаре, тут маєте на пиво — перервав ґенерал-інспектор і подав кухареви корону.

— Покірно дякую, пане ґенерал!

І всї були веселі.

ПОЗАФІЛЯДЕЛЬФІЙСЬКИМ УКРАЇНЦЯМ!

Як звісно, діяльна австро-угорська кольонїя в Філядельфії уладжує густо-часто щось нового ориґінального і величного, щоб своїми ділами і щирими лептами з одної сторони оказувати прихильність і любов своїй старій вітчині, а з другої, щоб обтерти сльози і в части хоч обвити болючі рани страждучих братів, котрих досягла ворожа рука.

Так і сим разом на горячий зазив діяльних урядників австро-угорського консуляту в Філядельфії, Па., зійшли ся представителї всіх (крім Поляків) австро-угорських народів, утворили обширний комітет тай на широку скалю розмахнулись, аби як найлучше вивязати ся з доброї і патріотичної дїла.

Начато одну з першорядних і найобширнійших гаїв на день 26. мая с. р., а поодинокі комітети з запалом заходять ся над порученими собі обовязками. Про се сьвідчать хоч би і чисельні жертви, які вплинають на видатки від всїх тутешних товариств.

Філядельфійські Українці чисельно входять в склад поодиноких комітетів, та докладають всяких сил, щоб як слїд вивязати ся із порученої задачі.

Се буде перша оказія, де австро-угорські народи виступлять поодиноко в своїх національних строях. Виводячи на сцену свої питомі співи і танцї, вони заманіфестують перед американським сьвітом свої почуваня супроти старого краю і супроти своїх родимців, котрі тепер кров свою проливають за щастє і долю будучих поколїнь.

І ми, філядельфійські Українці, ідемо разом з прочими народами, та готовимось до сього спільного сьвята, щоб одною спільною рукою подати цїлющий лїк погибаючим братям і сестрам.

Про дальший хід наміреного дїла читачі від часу до часу дізнають ся з українських часописий в Америці.

Хто-б з читачів інтересував ся сим сьвятом або хотів причинити ся жертвою до здійсненя пожаданої гадки, хай в українській мові звертаєсь до центрального бюра під адресою: Austro-Hungarian Festival Committee, 1315 Green St., Philadelphia, Pa.

В. Коваль,
писар українських товариств.

ЗАПРОШЕНЯ НА СПІЛЬНУ НАРАДУ В НЮАРКУ, Н. ДЖ.

Отсим просить ся Впов. ПП. Урядників всіх українських товариств з Нюарку, Н. Дж. прибути на спільну нараду в дуже важних справах. Нарада відбуде ся в понеділок, дня 10. цьвітня о год. 8. вечер, в гали 255 Корт Стр., коло гр.-кат. церкви, Нюарк, Н. Дж.

43 **КОМІТЕТ.**

ВІД „УКР. РАДИ" В НЮ ЙОРКУ.

Просить ся всіх пов. делеґатів „Укр. Ради" в Ню Йорку, щоб конечно явились на надзвичайних зборах, котрі відбудуть ся в неділю 9. цьвітня в гали „Укр. Бесіди" 72 Е. 8 Ст., Н. Й., точно о 3-тій годині пополудни. Справи дуже важні і тому обовязком кождого делеґата явити ся на зборах. — За Уряд: П. Задорецький, предс.

ВАЖНЕ ДЛЯ ГОЛІЙОЦЬКИХ УКРАЇНЦЇВ!

Отсим подаєсь до відома Українцям в Голійок, Масс., що загальні збори в справі заснованя читальнї відбудуть ся дня 15. цьвітня с. р., точно о 7-мій годині вечером в Турн Гол, ч. 622 Брідж Ст. Отже просить ся всіх Українців прибути і взяти участь в нарадах. — **Комітет.**

ПОВІДОМЛЕНЄ.

Подає ся до відома Українців, що походять з села Гнилиці великі, повіт Збараж, а перебувають в Скрентон, Па., Гудсон Гайтс, Н. Й. і Нюарк, Н. Дж., що 2. цьвітня заложено в Гіксвіл, Н. П. комітет для збираня жертв для свого рідного села. До комітету увійшли: П. Гуменюк, голова; Л. Лещук, скарбник; Ф. Пляс, секр.; П. Пастушенко, М. Богачук, М. Влащук, М. Хома, Н. Лещук, Г. Кишкевич, А. Бордюк і Марія Стецюк, колектори. 43

РУХ В ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

АВОКА, ПА. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 326 повідомляє всіх своїх членів, що мітінґ відбуде ся в неділю дня 9-го цьвітня о годині 2-гій пополудни в гали А. Турка під ч. 814 Мейн улиця. Просить ся всіх членів, щоби поприходили скорше на мітінґ як звичайно. — Т. Молочник, секр.

МОНЕССЕН, ПА. Бр. св. Петра і Павла, від. 338, повідомляє своїх членів, щоби зійшлись в суботу вечером, дня 8-го цьвітня с. р. до св. сповіди, а в неділю в нараді явились до св. Причастія. Також повідомляє ся, що мітінґ звичайний відбуде ся дня 16-го цьвітня, се є о тиждень скорше, задля того, що на 23-го припадає Великдень. — За Уряд: Ф. Янковський, секр.

ДЛЯ ТИХ, ЩО ЧИТАЮТЬ ОГОЛОШЕНЯ.

За всї оголошеня (адвертайзменти), поміщені в „Свободі", редакція не відповідає. Хто замовляє щонебудь з поміщуваних оголошень, нехай звертаєть ся просто на адресу тої фірми, яка оголошує ся; а „Свободі" належить замовляти лише те, що „Свобода" оголошує від себе. На се треба добре уважати.

Звертаєсь увагу Вп. читачів нашої часописи, що, коли вони висилають замовленя до фірм оголошуючих ся в нашій часописи, роблять се на власне ризико і редакція за се відвічати не може.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

(За оголошеня поміщені в сїй рубриці платить ся по 1½ цента за кожде слово за одноразове поміщеня, а за дальші поміщеня по 1 цнт. за слово за кождочасне поміщеня. — Оголошень женитьби не приймаєсь.)